

Cristina Masanés escriu els seus 65 dies de confinament a 'Eroica', un exercici de dol i de descobriment de la bellesa

Un diari per no perdre's

Eva Vázquez
GIRONA

Primer van ser les fotografies del cel que veia des del pati; quadrades, perquè aquest és el format d'una finestra, que era tot el que teníem, i no de l'horitzó, que de cop havíem perdut. "Necessitava buscar el cel perquè era una manera de ritualitzar el fet que cada dia seria igual", recorda Cristina Masanés (Manresa, 1965) d'aquells primers dies de confinament dur, la primavera del 2020, que va passar sola a casa seva en un poble de l'Empordà, esperant que tornés la seva filla adolescent i escoltant, per indicació d'un cosí melòman, les simfonies de Beethoven. Treballant, també, perquè el tancament va significar aturar el temps i alhora tornar-lo productiu mentre "el destí picava a la

porta" i la vida es tornava obsessivament circular, com devien ser-ho les últimes setmanes de la mare abans de suïcidar-se, feia trenta anys aquella primavera, i que retornava ara com si reclamés el temps viscut, no el de la mort, no el silenci de després. Primer van ser les fotos, doncs, però al cap de poc va emergir la urgència de l'escriptura (com a mare, com a filla), damunt un quadern que tenia a la coberta unes fulles de ginkgo biloba, un dels arbres més antics de la humanitat, i que va servir-li de diari per guiar-se en aquell "fora del món" que tenia alguna cosa d'espant i de bellesa. Escriu a mà, que "és la manera que l'escriptura passi pel cos", i es va imposar la brevetat, "no més d'una o dues pàgines diàries", diu, per posar ordre al que estava passant omplint-ho

d'algun sentit, com el quadern del cel, que a vegades era d'un blau llis i d'altres es tornava remorós i bròfec. "Ho vaig fer ben bé per no perdre'm, com un ritual privat que mai vaig pensar que acabaria publicant", admet ara.

D'aquelles notes manuscrites, finalment desbrossades i elaborades, surt *Eroica* (L'Avenç), un diari del confinament que no comet la impertinència d'intel·lectualitzar el patiment ("el dolor no és objectivable", raona), sinó que s'hi acostava amb pietat i desconcert i afecte, i alguna cosa que, a falta d'una definició millor, podria ser una forma d'humanitat que diu molt d'aquesta asagista que defuig la grandiloqüència del discurs. "El que ens passava ens demanava que fóssim heroics, com a la simfonia de Beethoven, que no és



Cristina Masanés presenta el llibre dimecres 29 a La Central del Raval ■ MANEL LLADÓ

trionfal, sinó que invita a una mena de superació, però també crec que va agafar una dimensió bonica", explica Masanés. "Coses molt quotidianes eren tan excepcionals, que les descobríem belles: estar amb els fills, trucar als amics, sortir al carrer. Ens va mostrar la bellesa del món perquè, amb el temps aturat, el vam poder veure a distància, encara que, és clar, això té doble cara: hi havia alguna cosa de malson", diu l'escriptora, autora de *Lídia de Cadaqués* (Quaderns Crema, 2001) i *Germaine Gargallo* (Llibres del Segle, 2014).

El llibre no és el diari en brut, sinó reescrit i treba-

llat a fons perquè en quedés l'os i, sense deixar de ser íntim, abraçés els altres. "En passar-lo a l'ordinador, ja no era un diari immediat, sinó mediatitzat per la memòria i, per tant, un altre text", aclareix l'escriptora, que ha descobert a través dels comentaris dels lectors que "tots tenim una *Eroica*". Va ser en aquest procés que va anar fent créixer la figura de la mare: "Vaig recuperar la seva vida per intentar donar sentit a la seva mort. Quan hi ha un suïcidi, et queda un deute amb tu mateixa, no pots deixar de pensar-hi. És un debat que ja he treballat durant molts anys. Però

no ho havia escrit." Si va suprimir anotacions és perquè "no reflectien la vida de ningú, eren anecdòtiques o exposaven algú altre". En canvi, va anar adquirint més sentit la lucidesa de *La pesta* de Camus, una de les lectures que van acompanyar-la, i la música de Beethoven: "A la tercera simfonia selecciona un tram de so i el va repetint de manera obsessiva. És exactament el que vivíem, i la manera que tinc d'explicar-me la mort de la mare, aquelles últimes setmanes instal·lada en un dolor profund, com un tram de vida que queda també encallat i es va repetint i repetint." ■

Críticateatre

Jordi Bordes

Clam al buit per despertar consciències

Shakespeare i Beckett: maleïts bessons

Autoria i direcció: Jordi Coca
Intèrprets: Esther Bové i Viqui Sanz
22 de setembre (fins al 17 d'octubre) a La Gleba (Barcelona)

Per Jordi Coca, Shakespeare i Beckett són bessons (tot i haver viscut èpoques i països

diferents) perquè són fills de la humanitat. Tots els mortals, doncs, som bessons. Segurament, per això, en el moment de major èpica, recull cites memorables d'arreu. Perquè, en un món en què tothom neix d'una mare i mor sol, tots som germans i bessons de la civilització. Per això, el prisma en què apareixen

aquests éssers és conceptual, obscur. Al terra s'escampa roba de segona mà que, només capriciosament, es rescatarà per guardar a la maleta. Cadascú triaria una peça diferent que el definís, però tothom transitaria per aquest no-lloc. És terrible que, en ple segle XXI, es torni al teatre de l'absurd,

nascut com a conseqüència de la vergonya humana per les dues guerres mundials.

En el passatge, els dos personatges es retreuen contínuament el passat. Segurament, lamenten que ja no són a temps d'alçar-se contra el poder.

Coca no se sent obligat a pescar fragments de les

obres dels clàssics perquè dialoguin entre ells. Prefereix captar-ne l'essència (el dolorós Lear cec que no entén com no mor després de caure d'un aparent abisme o l'existencialisme de Beckett, que retreu i genera incomoditat i estranyesa a parts iguals). Busca els punts de contacte i hi estableix un lligam que, en rea-

litat, permetria vincular-los amb moltes altres autories, sensibilitats i lluites. Lluny de presentar un espai realista, es queda en el teatre conceptual, de les idees, que dona lloc a riure's de l'absurditat del món quotidià i que provoca interrogar-se sobre les raons per sentir-se viu i el comportament compromès.